

Na osnovu člana 16 stav (1) i (3) Zakona o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 88/07) i člana 61 stav (2) Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH“, broj 32/02 i 102/09), direktor Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost donosi

PRAVILNIK o kategorizaciji radijacijskih prijetnji

Član 1. (Predmet)

Ovim pravilnikom propisuje se kategorizacija radijacijskih prijetnji u skladu sa međunarodnim standardima.

Član 2. (Definicije)

Pojedini pojmovi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **Radijacijske prijetnje**: Radiološke i nuklearne prijetnje.
- b) **Kategorizacija radijacijskih prijetnji**: Razvrstavanje radijacijskih prijetnji koje predstavlja osnovu za uspostavljanje odgovarajućeg sistema za pripremu za radijacijski vanredni događaj i za planiranje odgovora na radijacijski vanredni događaj.
- c) **Radijacijski vanredni događaj**: Hitna situacija koja zahtijeva primarnu akciju na ublažavanju rizika ili štetnih posljedica po ljudsko zdravlje i sigurnost, materijalna dobra, kvalitet života ili životnu okolinu. Ovo podrazumijeva nuklearni ili radiološki vanredni događaj.
- d) **Nuklearni vanredni događaj**: Hitna situacija u kojoj postoji opasnost od energije koja se oslobađa nuklearnim lančanim reakcijama ili raspadima produkata nuklearne lančane reakcije kod nuklearnih reaktora, objekata nuklearnog gorivnog ciklusa, objekata za upravljanje radioaktivnim otpadom, transporta i skladištenja nuklearnog goriva ili radioaktivnog otpada.
- e) **Radiološki vanredni događaj**: Hitna situacija u kojoj postoji opasnost od ekspozicije jonizirajućem zračenju kod proizvodnje, korištenja, skladištenja i odlaganja radioaktivnih izvora kod primjene u poljoprivredi, industriji, medicini i naučno-istraživačkom radu.
- f) **Mjesto događaja**: Geografsko područje izvan ili unutar državne teritorije Bosne i Hercegovine gdje se nalazi nuklearni ili radiološki objekat unutar kojeg može nastati radijacijski vanredni događaj.
- g) **Nuklearni objekat**: Objekat u kojem se nuklearni materijal proizvodi, obrađuje, koristi, skladišti ili odlaže.
- h) **Radiološki objekat**: Objekat u kojem se obavljaju djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja.
- i) **Odgovor na radijacijski vanredni događaj**: Provođenje akcija nadležnih tijela u cilju ublažavanja posljedica vanrednih događaja na zdravlje i sigurnost ljudi, kvalitet njihovog života, njihovu imovinu i životnu okolinu, a koje omogućavaju povratak u normalne društveno-ekonomske tokove.

- j) **Deterministički efekti:** Radijacijski efekti za koje postoji prag doze jonizirajućeg zračenja iznad koje jačina efekta varira sa dozom.
- k) **Teški deterministički efekti:** Deterministički efekti koji su opasni po život pojedinca, odnosno koji rezultiraju trajnim oštećenjima zdravlja pojedinca.
- l) **Opasni radioaktivni izvori:** Izvor koji ako nije pod kontrolom može dati ekspoziciju koja može izazvati teške determinističke zdravstvene efekte. To su radioaktivni izvori kategorije 1 iz tabele koja se nalazi u Aneksu ovog pravilnika.

Član 3.

(Radijacijska prijetnja kategorije I)

- (1) Radijacijska prijetnja kategorije I su radijacijski objekti unutar kojih nastanak radijacijskog vanrednog događaja može dovesti do teških determinističkih efekata za pojedince izvan mjesta događaja.
- (2) Objekti iz stava (1) ovog člana su:
  - a) Nuklearni reaktori sa snagom većom od 100 MW;
  - b) Objekti za istrošeno gorivo čija je ukupna aktivnost Cs-137 veća od 0.1 EBq;
  - c) Objekti u kojima se obavlja djelatnost sa radioaktivnim izvorima kategorije 1 iz Aneksa ovog pravilnika sa sadržajem radionuklida u količinama koje mogu, ukoliko su raspršene u životnu okolinu, dovesti do teških determinističkih efekata izvan mjesta događaja.

Član 4.

(Radijacijska prijetnja kategorije II)

- (1) Radijacijska prijetnja kategorije II su radijacijski objekti unutar kojih nastanak radijacijskog vanrednog događaja može rezultirati dozama koje zahtijevaju poduzimanje hitnih zaštitnih mjera izvan mjesta događaja.
- (2) Objekti iz stava (1) ovog člana su:
  - a) Nuklearni reaktor sa snagom većom od 2 MW, a manjom ili jednakom 100 MW;
  - b) Objekti s istrošenim gorivom koje zahtijeva aktivno hlađenje;
  - c) Objekti u kojima postoji vjerovatnost nekontroliranog kritičnog režima rada unutar radijusa od 500 m od granice mjesta događaja;
  - d) Objekti u kojima se obavlja djelatnost sa radioaktivnim izvorima kategorije 2 iz Aneksa ovog pravilnika sa sadržajem radionuklida u količinama koje zahtijevaju poduzimanje hitnih zaštitnih mjera ukoliko su raspršene u životnu okolinu izvan mjesta događaja.

Član 5.

(Radijacijska prijetnja kategorije III)

- (1) Radijacijska prijetnja kategorije III su radijacijski objekti unutar kojih nastanak radijacijskog vanrednog događaja može rezultirati dozama ili kontaminacijom koja zahtijeva poduzimanje hitnih zaštitnih mjera na mjestu događaja.

(2) Objekti iz stava (1) ovog člana su:

- a) Nuklearni reaktor sa snagom manjom od ili jednakom 2 MW;
- b) Objekti u kojima postoji mogućnost da u slučaju gubitka zaštite na izvoru jonizirajućeg zračenja brzina doze može biti veća od 100 mGy/h na udaljenosti 1 m od izvora;
- c) Objekti u kojima postoji vjerovatnost nekontroliranog kritičnog režima rada izvan radijusa od 500 m od granice mjesta događaja;
- d) Objekti u kojima se obavlja djelatnost sa radioaktivnim izvorima kategorija 3 i 4 iz Aneksa ovog pravilnika sa sadržajem radionuklida u količinama koje zahtijevaju poduzimanje hitnih zaštitnih mjera ukoliko su raspršene u životnu okolinu izvan mjesta događaja.

Član 6.

(Radijacijska prijetnja kategorije IV)

(1) Radijacijska prijetnja kategorije IV su objekti, djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja i izvori jonizirajućeg zračenja koji mogu prouzrokovati nuklearni ili radiološki vanredni događaj i zahtijevaju poduzimanje hitnih zaštitnih mjera na nepredvidivom mjestu.

(2) Objekti, djelatnosti i izvori iz stava (1) ovog člana su:

- a) Pokretni izvori u kojim postoji mogućnost da u slučaju gubitka zaštite na izvoru jonizirajućeg zračenja brzina doze može biti veća od 10 mGy/h na udaljenosti 1 m od izvora;
- b) Sateliti s opasnim izvorom jonizirajućeg zračenja prema kategorizaciji radioaktivnih izvora iz Aneksa ovog pravilnika;
- c) Prijevoz radioaktivnog materijala u količinama koje bi mogle biti opasne ako se ne kontroliraju;
- d) Objekti/lokacije na kojim postoji značajna vjerovatnost pojave opasnih izvora koji nisu pod kontrolom, i to:
  - 1) objekti za procesiranje metalnog otpadnog materijala,
  - 2) granični prijelazi.

Član 7.

(Radijacijska prijetnja kategorije V)

Radijacijske prijetnje kategorije V su djelatnosti koje ne uključuju izvore jonizirajućeg zračenja, ali za čije proizvode postoji vjerovatnoća da su kontaminirani kao rezultat radijacijskih vanrednih događaja u objektima iz kategorije radijacijskih prijetnji I ili II.

Član 8.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj: 01-02-1194/11

Sarajevo, 15.12. 2011. godine

DIREKTOR

Emir Dizdarević

ANEKS

Tabela: Kategorizacija radioaktivnih izvora prema odnosu aktivnosti i D-vrijednosti

Kategorija	Odnos aktivnosti i D-vrijednosti (A/D ^a)
1	$A/D > 1000$ (opasni izvori)
2	$1000 > A/D \geq 10$
3	$10 > A/D \geq 1$
4	$1 > A/D \geq 0.01$
5	$0.01 > A/D > \text{izuzet}^b/D$

^a D vrijednosti su date u IAEA publikaciji TECDOC-953, Beč, 2003

^b Izuzete vrijednosti su date u tabeli 1. Priloga III. Pravilnika o notifikaciji i autorizaciji djelatnosti sa izvorima zračenja.